

Inhoud en besteladres
van de driedelige uitgave **De**
Heilige Geest, levensadem van
de Kerk - L.J. Kardinaal
Suenens

Deze boeken staan nu integraal op
www.stucom.nl. Zie 0238

Boek I
Een nieuw Pinksteren?

Hoofdstuk I 13

DE HEILIGE GEEST, LEVENSADEM VAN DE
KERK

1. Welke Kerk?
2. De twee dimensies van de Kerk
3. De Kerk luistert naar de Geest
Geestesgaven aanvaarden – Herders en
gelovigen onder de stuwning van de Geest –
Openheid voor evangelische kritiek – Open
voor de vrijheid van de heilige Geest

Hoofdstuk II 31

DE CHARISMATISCHE ERVARING IN DE
KERK

1. De heilige Geest, bezieler van de
eerste Kerk
2. De heilige Geest en de uitstorting van
zijn gaven
3. De charismatische ervaring door de
eeuwen heen
4. Wederopleving in het Concilie

Hoofdstuk III 43

DE HEILIGE GEEST EN DE LITURGISCHE
VERNIEUWING

De Heer Jezus en de heilige Geest – Eucharistie
en heilige Geest – De woorddienst – De
eucharistische liturgie – De liturgie van de
sacramenten – Gebed en genezing – Pinksteren
in de liturgie en in het leven

Hoofdstuk IV 61

DE HEILIGE GEEST EN DE GODSERVARING

1. De jongeren en de godservaring
2. Experiëntieel en experimenteel
3. Geloof en ervaring
Tegenstellingen? – Subjectivisme? –

Overdrijvingen – In bijbeltaal – Illuminisme –
Ervaring en christelijk leven

4. God ontmoeten
Gewone en buitengewone ervaring –
Persoonlijke benadering

Hoofdstuk V 87

DE HEILIGE GEEST IN EEN HEDENDAAGSE
RELIGIEUZE ERVARING

1. Oorsprong
2. Getuigenissen
3. Onderzoek naar een ervaring
Wat betekent de ‘doop in de Geest’? – De
ervaring van de Geest en van de charismatische
gaven

Hoofdstuk VI 105

BETEKENIS EN DRAAGWIJDTE VAN EEN
ERVARING

1. Aanwezigheid en gave van
onderscheiding
2. De boom beoordelen naar zijn
vruchten
Christocentrisme – Gebedsleven – Bidden in
tongentaal (citaat in StuCom 0071) – Niet
wonderbaarlijk – Niet pathologisch – Wat is het
in werkelijkheid? – Godsdienstige betekenis
van bidden in tongentaal – Gebed en sociale
actie – Verbondenheid met de Kerk
3. Betekenis en draagwijdte van een
ervaring
De normale christen – De gewone heiligheid –
De beloofde openbaringen van de Geest – Een
genadestroom trekt voorbij

Hoofdstuk VII 135

DE HEILIGE GEEST EN DE CHRISTELIJKE
AUTHENTICITEIT

1. Wat is een authentieke christen?
Bekering en doopsel – Persoonlijke ontmoeting
– Ontmoeting met onze Redder – Jezus
ontmoeten als Heer – Het onthaal
2. De hedendaagse christen: ideaal en
werkelijkheid
Een nader te onderzoeken vergelijking – Naar
een nieuw type christen – De christen van het
jaar 2000
3. Naar meer christelijke authenticiteit
Een radicale verandering – De kinderdoop weer
te berde – Een noodzakelijke levensrevisie

Hoofdstuk VIII 159

DE HEILIGE GEEST EN DE NIEUWE
GEMEENSCHAPPEN

1. Het oudste beeld van de Kerk: een christengemeenschap
2. Christendom is gemeenschap
Gemeenschapsleven, noodzaak van onze tijd –
Wat is een christelijke basisgemeenschap?
3. Parochie en gemeenschap
Christelijke gemeenschap en parochiestructuur
4. Profetische rol van de levende christengemeenschappen

Hoofdstuk IX 181

DE HEILIGE GEEST EN DE CHRISTEN IN DE
WERELD

1. Een conflictsituatie
2. Een dubbelzinnigheid wegwerken
3. De zending van de Heer, onder
stuwung van de heilige Geest
4. De christen in de wereld, vervuld van
de heilige Geest
Aanwezig zijn in de wereld – Tekenen van de
tijden – Brief over de sociale dimensie van het
christendom – Specifieke aanwezigheid – De
wereld in opspraak brengen – De bron van het
kwaad – De wereld

Hoofdstuk X 201

DE HEILIGE GEEST EN DE OECUMENISCHE
VERWACHTING

1. De heilige Geest als geestelijke
ontmoetingsplaats
2. De heilige Geest als leerstellig
raakvlak
3. De heilige Geest en de interkerkelijke
organische eenheid

Hoofdstuk XI 217

DE HEILIGE GEEST EN MARIA

1. De heilige Geest of Maria?
2. Maria onder de stuwung van de heilige
Geest
3. Maria, onze Moeder in de Geest

Hoofdstuk XII 231

DE HEILIGE GEEST, MIJN HOOP

Zijn hoop verkondigen – Openstaan voor God –
Openstaan voor de anderen – Ten opzichte van
zichzelf – Besluit - Gebed

Nawoord 245

De heilige Geest op onze weg naar de Heer –
Traditie – Vooruitgang

Boek II
Eerste deel

De Charismatische Vernieuwing
(Document van Mechelen nr.1)

Inleiding 11

Hoofdstuk I 15

DE CHARISMATISCHE VERNIEUWING

1. Ontstaan en uitstraling
2. Verbondenheid met de Kerk

Hoofdstuk II 21

THEOLOGISCHE BASIS

1. Christelijke ervaring en het leven in
God
2. Christus en de heilige Geest
3. De Kerk en de heilige Geest
4. De charismatische opbouw van de
Kerk
5. Hoe men christen wordt
6. De gaven van de heilige Geest
en de christelijke inwijding
7. Geloof en ervaring

Hoofdstuk III 47

BIJZONDERE DOMEINEN VAN
ONDERSCHEIDING

1. De theologische en culturele context
2. Problemen inzake uitdrukkingen
Dezelfde terminologie in katholieke en
protestantse groepen – De betekenis van ‘doop
met de heilige Geest’ in de katholieke Kerk –
Bijbels argument voor het woordgebruik ‘doop
in de heilige Geest’ – Verantwoording van een
meervoudige terminologie
3. Welke naam voor de Vernieuwing?
4. De onderscheiding der geesten

Hoofdstuk IV 61

KRITISCHE VRAGEN

1. Elitair?
2. Te grote gevoelsmatigheid?
3. Overschatting van de tongentaal?

4. Wordt de inzet voor deze wereld niet verwaarloosd?	Diversiteit en complementariteit van de charismatische gaven – Charisma en instelling	
5. De Vernieuwing ontleend aan het protestantisme?	– Een doorleefde wisselwerking van charisma en instelling	
6. Bijbels fundamentalisme?		
Hoofdstuk V	Hoofdstuk IV	153
PASTORALE RICHTLIJNEN	VOORWAARDEN VOOR EEN WAARACHTIG OECUMENISCH STREVEN	
1. Organisatie en structuur	De inschakeling in het mysterie van de Kerk –	
2. De oecumenische dimensie	De Kerk als mysterie – De Kerk als sacramenteel mysterie	
3. De aard van de charismatische gaven		
4. De gave der tongentaal	Hoofdstuk V	167
5. De gave van profetie	VOORWAARDEN VOOR EEN WAARACHTIGE VERNIEUWING	
6. Verlossing van het Kwaad	91 Kritische analyse – Een dubbelzinnig taalgebruik – Levende traditie en Woord Gods	
7. De handoplegging	– De leiding die de Kerk geeft bij het onderscheiden der geesten – De onderscheiding van de bijzondere charismatische gaven	
Hoofdstuk VI	Hoofdstuk VI	199
BESLUIT	ALGEMENE PASTORALE RICHTLIJNEN	
	De gewetensvrijheid – Proselitisme is de negatie van de gewetensvrijheid –	
Tweede deel	97 Voorwaarden voor een echte dialoog	
Oecumene en Charismatische Vernieuwing	Hoofdstuk VII	209
Inleiding	BIJZONDERE PASTORALE RICHTLIJNEN	
Hoofdstuk I	1. Kerkelijke documenten	
DE OECUMENISCHE BEWEGING	2. Bijzondere pastorale indicaties	
1. Geschiedenis en huidige betekenis	Katholieke gebedsgroepen – Oecumenische gebedsgroepen – Oecumenische gemeenschappen – Publicatie en verspreiding van oecumenische literatuur uit de Vernieuwing – Oecumenische conferenties en congressen – Gemeenschappelijke werkgroepen – Samen open voor de wereld	
Twee bewegingen van de Geest – De oecumenische beweging – De oecumenische beweging in Rome – Samenhang en convergentie – De hoogste tijd voor de oecumene	Hoofdstuk VIII	233
2. De oecumenische doelstelling	GEESTELIJKE OECUMENE: ONZE GEMEENSCHAPPELIJKE HOOP	
‘Eenheid’, wat is dat eigenlijk? – Waarom is er een zichtbare eenheid nodig? – Wat betekent: ‘Kerk van Jezus’?	Het oecumenisch streven als een ‘geesteshouding’ – De oecumenische beweging als een spirituele convergentie – De oecumenische beweging en het gebed – Geestelijk oecumene en volk Gods – Oecumenische toenadering in vriendschap – Elkaar ontmoeten in het oecumenisch gebed	
Hoofdstuk II	135	
DE CHARISMATISCHE STROMING	Besluit	251
De oecumenische herkomst van de Charismatische Vernieuwing – Diverse vormen – Eigen aard en oecumenische draagwijdte van de Vernieuwing als dusdanig	Bijlage: Instructie over gebeden om genezing	255
Hoofdstuk III	1. Ter inleiding	
WAAR STROMEN SAMENVLOEIEN: DE GEMEENSCHAP IN DE HEILIGE GEEST		
1. De heilige Geest, leven van de Kerk		
2. De heilige Geest als persoonlijke levenservaring		
3. De uitstortingen van de heilige Geest		

Boek III

Deel 1

Charismatische Vernieuwing en sociale beweging

(1979)

Woord vooraf	11
1. Een tweevoudige benadering	
2. Breuk en Spanning	
3. Wederzijdse aanvulling is noodzakelijk	
Hoofdstuk I	
OOG IN OOG MET GOD	
Door Dom Helder Camara	23
1. De God van de schepping	
2. God openbaart zijn heilsplan	
3. De God van de Menswording	
4. Bidden, een sleutel voor het contact met God	
Door kardinaal Suenens	32
1. Het Christendom, dat is Jezus Christus	
2. Onze eigenheid als christen	
3. Norm van het christen-zijn	
4. Leven is voor mij Jezus Christus	
5. Beminnen met het hart van Christus	
Hoofdstuk II	
IN DIENST VAN MENSEN	
Door kardinaal Suenens	41
1. De christen: solidair met de medemens	
2. Evangelisatie en humanisering	
3. Verzuim is zonde	
4. Een andere wereld: deze wereld 'veranderen'!	
5. De heilige Geest en de inzet in de maatschappij	
6. De Geest en zijn gaven	
7. Vruchten van de heilige Geest	
8. De Geest werpt licht op het trieste lot van de wereld	
Door Dom Helder Camara	60
1. De christen, broeder van alle mensen	

2. Zien: de wereld rondom ons
3. Als christen oordelen
4. Handelen
5. Basisgemeenschappen: een hoopvol gebeuren
6. Onze verantwoordelijkheid
7. Religieuze opvoeders
8. De vrouwelijke religieuzen, de leerkrachten
9. De massamedia
10. Krachten bundelen
11. Moedig zijn als christenen
12. Samenvattend
13. Stem geven aan hen die hun stem niet kunnen verheffen
14. De boodschap van Puebla

Hoofdstuk III

APOSTELEN VAN CHRISTUS

Door kardinaal Suenens	79
1. Getuigen met het woord	
'De wereld is niet luisterbereid' – 'Je moet het geweten van de mensen eerbiedigen'	
2. Getuigen met ons leven	
3. Het apostolaat in het gemeenschapsleven	
4. Enkele vragen voor het apostolaat vandaag	
Door Dom Helder Camara	93
'Charismatici, mijn broeders!'	

Hoofdstuk IV

TE MIDDEN VAN DE STAD	101
Door kardinaal Suenens	
1. Het geloof en de globale structuren	
2. Aanwezigheid en stem van de Kerk	
3. De theologie van het bevrijdend heil	
Geen identiteit, maar ook geen scheiding –	
Bevrijding is een globaal proces – De	
boodschap van Gaudium et Spes – De Geest die	
het uitzicht van de wereld verandert – "Zend	
uw Geest en zij zullen herschapen worden en	
Gij zult het aanschijn van de aarde vernieuwen"	

Deel 2

Vernieuwing en Machten van het Kwaad

(1982)

Inleiding	121
Hoofdstuk I	

DE KERK EN DE MACHTEN VAN DE DUISTERNIS 127

1. De duivel, mythe of realiteit?
Het geloof van de Kerk – Constant en levend geloof – De mens is vrij en verantwoordelijk – Kritische zin nodig – De duivel, Gods tegenstrever? – Jezus en de duivel
2. De Kerk, echo en tolk van het woord Gods
De Kerk, een levende verwijzing naar het woord – De bijbel lezen in kerkverband – Verwoordingen van het geloof van de Kerk – Geen eenzijdigheid maar complementariteit – Oude en Nieuwe Testament – Hoe de Kerk de tekst van Marcus uitlegt: ‘In Mijn naam zult gij duivels uitdrijven’
3. De Kerk en het ‘bevrijdende’ sacramentele leven
Algemene aspecten – Enkele bijzondere problemen – De sacramentaliën
4. De Kerk en het ‘geheim van de goddeloosheid’
De zonde, onze eerste vijand – De begeerlijkheid – De ‘structurele’ zondigheid – De mens: allereerste verantwoordelijke – Onze hoogste waarborg: het geloof – Het geheim van de ‘goddeloosheid’
5. Hoe de Kerk vandaag tegenover het Kwaad staat
De zonde in het hart van de wereld – De huidige morele achter-uitgang – Verminderend zondebesef bij de christenen – Een noodkreet

Hoofdstuk II

DE CHARISMATISCHE VERNIEUWING ENDE MACHTEN DER DUISTERNIS 179

1. De Charismatische Vernieuwing en de ‘ervaring’ van de heilige Geest
De betekenis van de term ‘Charismatisch’ – De grondervaring van de Vernieuwing
2. De Vernieuwing: een verscherpt bewustzijn van het Kwaad
De heilige Geest doet ons de slechtheid van de zonde beseffen – De heilige Geest rust ons toe voor de geestelijke strijd
3. De leer over de duivel in het kader van de Charismatische Vernieuwing
In niet-katholieke middens – In katholieke kring
4. Hoe de bevrijding van duivels in praktijk wordt gebracht in katholieke kring

Wat is een exorcisme? – Beschrijving van de ‘bevrijdings-praktijken’ – Wat dekt de term ‘bevrijding’ in feite? – De grens is slecht getrokken

5. Enkele theologische opmerkingen
Ervaring: laatste criterium van waarheid? – De Kerk is de enige gezagvolle tolk
6. Het uitdrijven van duivels: opmerkingen uit de psychologie
Moeilijke diagnose – Psychologische moeilijkheden voor wie ‘bevrijd’ wordt – Gevaren voor de exorcisten zelf

Hoofdstuk III

DE VERNIEUWING IN HET HART VAN DE KERK 219

1. Op weg naar een grotere overeenstemming
Twee dimensies: een zelfde Kerk – Oproep tot de kerkelijke gezagdragers – Actuele pastorale noden – Oproep tot de verantwoordelijken van de Vernieuwing – Actuele pastorale noden
2. Eindperspectieven
Eerste perspectief: het paasmysterie – Tweede perspectief: heel de Kerk

Algemeen besluit 249

Deel 3

Rusten in de Geest

(1986)

Hoofdstuk I

BESCHRIJVEND 253

1. De inzet van het debat
Wat de Vernieuwing niet is – Een kans die risico’s meebrengt
2. Rust ‘in de Geest’?
Beschrijving – Vocabularium – Luisteren naar getuigenissen
3. Antecedenten en vergelijkbare verschijnselen
In christelijke middens – Buiten het christendom
4. Het verschijnsel als massafenomeen
Katherine Kuhlman – De huidige verspreiding van de ‘rust in de Geest’ in katholieke middens

Hoofdstuk II

KRITIEK 281

1. Zijn er verwijzingen in de bijbel?

2. Zijn er referenties bij mystieke schrijvers?
De voorzichtigheid van de Kerk –
Verwarringen die moeten vermeden worden –
De onderscheiding van de grote mystici
3. Dubbelzinnigheid van lichamelijke manifestaties in het algemeen
4. De soevereine vrijheid en de discretie van de heilige Geest

Hoofdstuk III

PASTORAAL 301

1. Zijn de 'vruchten' een beslissend criterium?
2. De gevaren die met de ervaring samengaan
Een voorafgaande vraag: moet men aandacht trekken op de gevaren? – Gevaren voor de personen – Gevaren voor degenen die actief optreden
3. Gaat het hier om een natuurlijk fenomeen of om de werking van de heilige Geest?
Natuurlijk fenomeen of niet? – De ongekende krachten van de natuur
4. Uitnodiging tot terughoudendheid

BESLUIT 327

AFSCHIED VAN EEN KARDINAAL 331

1. De heilige Geest in de heilige Kerk
2. De heilige Geest in het hart van de nieuwe evan-gelisatie en van de oecumene
3. Het FIAT-gebed

Besteladres

FIAT-Vereniging,

www.associationfiat.com

Het in de gedrukte boeken vermelde adres in Oppem-Meise is later vervangen door: Diocesaan Pastoraal centrum, Varkensstraat 6, 2800 MECHELEN, België. Het actuele postadres moet staan op www.associationfiat.com.

Boek I (248 blz.) *Een nieuw Pinksteren?*
ISBN 90-75410-08-5; prijs: 13,15 euro.

Boek II (290 blz.) *De Charismatische Vernieuwing - Oecumene en charismatische Vernieuwing.* ISBN 09-75410-11-5; prijs: 13,15 euro.

BOEK III (320 BLZ.) *VERNIEUWING IN DE*

*GEEST EN DIENST AAN DE MENS -
VERNIEUWING EN MACHTEN VAN HET KWAAD
- RUSTEN IN DE GEEST, ISBN 90-75410-14-X;
PRIJS: 14,40 EURO.*

DE DRIE BOEKEN SAMEN; ineens te bestellen, kosten slechts 36,95 euro, inclusief verzendkosten.

Noot van de uitgever

De geschriften van kardinaal Suenens met betrekking tot de Charismatische Vernieuwing zijn sedert lange tijd uitgeput. Onder de titel '*De heilige Geest, levensadem van de Kerk*' krijgt u deze geschriften gebundeld in drie boekdelen.

Het betreft: *Een nieuw Pinksteren?; De Charismatische Vernieuwing, pastorale richtlijnen; Oecumene en Charismatische Vernieuwing; Vernieuwing in de Geest en dienst aan de mens; Vernieuwing en Machten van het Kwaad; Rusten in de Geest.*

De titel '*De heilige Geest, levensadem van de Kerk*' is de titel die kardinaal Suenens gegeven had aan één van de hoofdstukken uit zijn boek *Een nieuw Pinksteren?*

De teksten werden niet herwerkt; alleen zijn de tijdsgebonden getuigenissen weggevallen om vooral de theologische en pastorale benadering in het licht te stellen. In deze teksten die geschreven werden over een periode van 15 jaar (1974 – 1988), hebben we ook de herhalingen weggelaten.

Soms is de onderverdeling van de hoofdstukken aangepast om meer harmonie te hebben in het geheel. In het tweede boek is in bijlage de tekst toegevoegd van de Congregatie voor Geloofsleer: *Lering over het gebed om van God genezing te bekomen* (sept.2000).

Het slot van boek III is een stuk uit het tweede deel van de Memoires van kardinaal Suenens, nl. *Gods onvoorziene wegen.*

Bron: Boek 1, 2 en 3

Dit document staat onder nummer 0069 op

www.stucom.nl

Zie ook StuCom0067 en 0238